

VERDUURZAMEN MET E-BOEK DE GROENE HUISARTSENPRAKTIJK

Verduurzamen. De meeste eerstelijns professionals willen dit graag, maar het ontbreekt hen aan tijd, geld en kennis. Het NHG, de LHV en de Stichting Stimular brengen daarom het e-boek De Groene Huisartsenpraktijk uit. Dit handboek staat vol met tips en informatie over verduurzamen: van verbouwen tot dubbelzijdig printen tot duurzaam voorschrijven. Lees welke eenvoudige maatregelen u vandaag al kunt nemen en misschien al genomen hebt. Lees ook de interviews in het e-boek met collega's die u voorgingen en wat het hen opleverde.

Overstappen op een groene energieleverancier, ledverlichting toepassen, afval scheiden, apparatuur uitschakelen bij het verlaten van de spreekkamer en zo min mogelijk printen zijn enkele quick wins om te verduurzamen. Net als geen medicijnresten door de gootsteen spoelen en poederinhalatoren voorschrijven in plaats van dosis-aerosolen.

Milieubarometer

Naast quick wins kunt u ook de CO₂-voetafdruk van de praktijk meten met de [milieubarometer](#). Dit is een online tool die met grafieken laat zien welke bedrijfsactiviteiten de grootste milieupact hebben en waar prioriteiten liggen. Ook is het mogelijk om de praktijk te vergelijken met het branchegemiddelde. Deelnemers kunnen direct aan de slag met een lijst maatregelen, waarbij ook financiële aspecten, terugverdientijden en toepasbaarheid zijn meegenomen. Gebruik van de milieubarometer is het eerste jaar gratis.

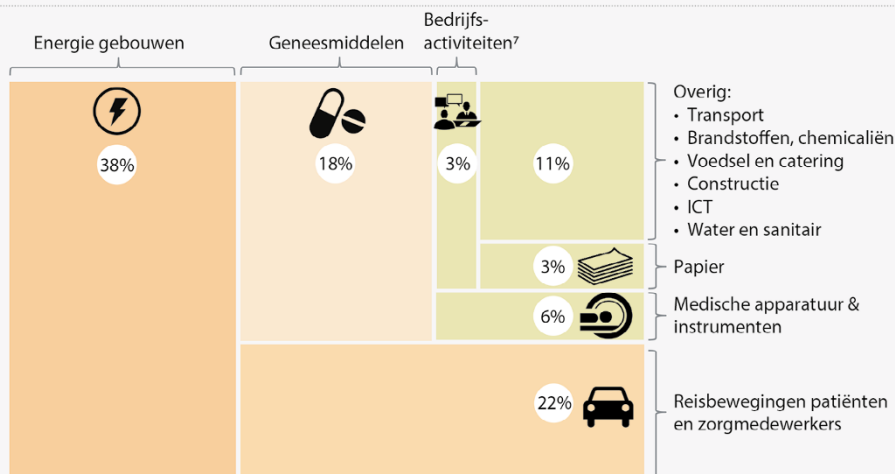
Green Deal

Het e-boek De Groene Huisartsenpraktijk komt voort uit de ondertekening van de 'Green Deal duurzame zorg voor een gezonde toekomst' in 2018. Namens het NHG zijn Iris Wichers en Jan Jansen bij het project betrokken, naast de LHV en Stichting Stimular. 'We zijn de eerste eerstelijns beroepsgroep die serieus aan de slag gaat met verduurzaming', vertelt Wichers trots. De zorgsector is verantwoordelijk voor 7% van de Nederlandse CO₂-uitstoot [figuur]. Uit een enquête onder huisartsen, tandartsen en fysiotherapeuten begin 2020 bleek dat 90% van de respondenten meer zou willen bijdragen aan duurzaamheidsdoelstellingen. 'Het is de vraag of dit helemaal representatief is, maar die motivatie komt overeen met de algemene bevolking', zegt Wichers. 'De bereidwilligheid is groot, goede

Iris Wichers: 'Daag jezelf uit en denk na over stappen die je als vanzelfsprekend beschouwt. Vraag je af: kan het ook anders?'

Aandeel in totale CO₂-voetafdruk gezondheidszorg

[Percentage; 100%=11 Mton CO₂]

Bron: Gupta Strategists

Huisarts Jamy Moussavi richtte zijn praktijk – een voormalige drukkerij – in met hergebruikte tweedehands materialen.

handvatten ontbraken. Die handschoenen hebben we als beroepsverenigingen opgepakt.’

Plan van aanpak

Het e-handboek gaat uitgebreid in op te nemen stappen in het traject om te verduurzamen. Zo staat beschreven wat een plan van aanpak inhoudt en waar een duurzaam praktijkgebouw of -inrichting aan moet voldoen. Ook is er aandacht voor het voeren van een duurzame praktijkvoering. Daarbij horen zaken als thermostatische radiatorcranken, duurzame dataopslag, een elektrische geiser per spreekkamer, een duurzame bank, volumestroombegrenzers in cranken, maar ook schoon en droog papier van de onderzoeksbank bij het oud papier en geneesmiddelresten uit een ampul niet in de gootsteen legen.

Vier praktijkhouders vertellen in het handboek over wat zij hebben gedaan om hun praktijk te verduurzamen. Zo is Dennis Pot uit Hilversum trots om de eerste volledig CO₂-neutrale huisartsenpraktijk in Nederland te zijn. ‘Een kwestie van keuzes maken, bewustwording en er tijd in stoppen’, zegt Pot. Anne Floor van der Stoel vertelt hoe een voormalig schoolgebouw in Hoogezand-Sappemeer nu een duurzaam energieneutraal multidisciplinair zorgcentrum is geworden. ‘Het werken in een duurzaam pand heeft meerwaarde, maar het blijft balanceren tussen duurzaamheid en serviceverlening’, zegt Van der Stoel. Jamy Moussavi, huisarts in Den Haag, vindt dat duurzaamheid ook betekent: meer aandacht voor de patiënt.

Dosisaerosolen

De informatie in het e-boek is een bundeling van kennis van LHV Bouwadvies, kennis uit de

NHG-richtlijnen op het gebied van praktijk- en consultvoering en kennis van Stichting Stimular over het verduurzamen van het midden- en kleinbedrijf en zorginstellingen. Wichers: ‘Vijftig procent van de uitstoot van een huisartsenpraktijk komt door geneesmiddelvoorschriften. Dat heeft de Britse National Health Service berekend. Hier ligt een duidelijke rol voor het NHG, die is opgepakt door in sommige richtlijnen aandacht te besteden aan de impact van geneesmiddelen voor het milieu. Dat hebben we gedaan bij de NHG-Standaarden Anemie, Astma bij volwassenen en COPD. Bij de laatste 2 standaarden gaat het om de dosis-aerosolen bij inhalatoren. Daar zitten broeikasgassen in. Een derde van de uitstoot van geneesmiddelen komt door gebruik hiervan. Volgens de NHG-Standaard kun je bij een goede inhalatiekracht ook de keuze maken voor een poederinhalator. Bedenk dus goed of het echt nodig is om een dosis-aerosol voor te schrijven.’

Kan het ook anders?

Volgens Wichers is de belangrijkste boodschap van de Green Deal en het verduurzamen dat je nadenkt over stappen die je als vanzelfsprekend beschouwt. ‘En je afvraagt: kan het ook anders? Vaak is het cultureel bepaald. Schrijven artsen het voor omdat ze het zo gewend zijn. In Zweden schrijven ze in slechts 10% van de gevallen dosis-aerosolen voor. In Nederland is dat 50%.’ Het handboek vermeldt nog veel meer tips om duurzaam voor te schrijven. Naast het voorkomen van verspilling van medicijnen en het voorschrijven van poederinhalatoren in plaats van dosis-aerosolen, spelen ook watervervuiling, leefstijladviezing en e-health een rol. Wichers: ‘Het mooie aan de Green Deal is dat maatregelen ook een positief effect hebben op de gezondheid. Een win-winsitu-

atie. Door meer plantaardig te eten en geen voedsel weg te gooien, doe je al veel meer dan je denkt. Omdat milieu-schade uiteindelijk zijn weerslag heeft op onze gezondheid, zou duurzaamheid van zorg meegewogen moeten worden als een nieuw domein bij kwaliteit van zorg. Net als dat je kosten en sociale aspecten meeweegt.’

Het e-boek *De Groene Huisartsenpraktijk* vindt u op www.nhg.org/duurzaamheid.

Handige informatie

- NHG-Afvalbeheer Huisartsenvoorzieningen
- FTO-module Geneesmiddelen en het milieu
- NHG-Standaard CVRM, paragraaf 3.1 en 3.2

Quick wins

- Een groene energieleverancier
- Ventilatoren met een dag-/nacht-/weekendstand
- Ledverlichting
- Bij het verlaten apparatuur uitschakelen, zoals beeldschermen
- Dubbelzijdig printen op milieuvriendelijk papier
- Afval scheiden
- Doorstroombegrenzers op cranken
- Medicijnresten niet door de gootsteen
- Milieuvriendelijke reinigingsmiddelen
- Duurzaam voorschrijven van inhalatoren